

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—

za pol leta . K 42—

za četrt leta . K 21—

za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

S sokolskega zleta v Mariboru.

Številke naj govore.

Maribor, 30. avgusta. Ob lepem vremenu se je včeraj vršila slavnost jugoslovanskega sokolstva v Mariboru, ki je imela namen, zabrisati veličastni vtis, ki ga je napravil orlovski tabor pred enim mesecem. Koliko se mu je to posrečilo, o tem naj govore številke. Razvoja naj čitatelj.

Sprevod bi se bil imel začeti ob 11, uri popoldne. Zakasnil pa se je za cele 3. ure. Začel se je šele 5 minut pred drugo uro popoldne, kar je izzvalo v občinstvu mnogo kritike. Spreveda so se udeležili le Sokoli in Sokolice. Narodne noše, ki jih ni bilo niti 150, se spreveda niso udeležile.

V sprevodu je bilo 33 zastav, ter jezdilo 150 konjenikov (dva konjenika sta bila reditelja, 148 jih je bilo v sprevodu). Dalje je korakalo v sprevodu 1155 Slovenskih Sokolov, 788 Srbov in Hrvatov ter 4 Čehi.

Sokolice je bilo v sprevodu: 703 slovenske ter 403 srbsko-hrvatske. Cel sprevod je trajal točno 23 minut. Aranžma pa je bil slab, kar je povzročilo 3urno zamudo in vsled nje občo nevoljo.

Na glavnem trgu se je zbralo vsega skupaj okrog 15.000 ljudi, tedaj ena tretjina vsega števila, ki je manifestiralo na glavnem trgu v nedeljo 1. avgusta na orlovskem taboru.

Na telovadišču na Teznem se je zbralo 22.000 gledalcev. Medtem ko so pri orlovski telovadbi gledalci stali na tribunah, so tu sedeli. Zato je jasno, da je bilo gledalcev dosti manj ko 1. avgusta.

Krvavo nasilje socialistov proti katoličanom

En duhovnik in en delavec ustreljena.

Trst, 28. avgusta. Italijanski poslanec ljudske stranke Negretti je podal naslednje uradno poročilo o socialističnem napadu na Marijino procesijo v Abbadia San Salvatore:

Socialisti so se pripeljali v dveh težkih avtomobilih in so zavozili z njimi naravnost v procesijo. Istočasno so se vrgli drugi socialisti, ki jih je bilo na stotine na ulici, z revolverji in noži na vernike, ki so se udeležili procesije. Mrtvih je ostalo 7 oseb. Da so imeli socialisti proste roke, so bili preje zvalili orožnike proč, češ da se namerava napad na tamošnji ženski samostan. Redovnega duhovnika Angela Galassi so socialisti zasačili v zakristiji in ga pred očmi njegove matere ustrelili. Nekega delavca, ki ne pripada nobeni stranki in je hotel svojo ženo, ki je bila noseča, spremiti iz cerkve, so socialisti na barbarski način umorili. Na tak način se socialisti bore za svoja načela!

Gibanje Albancev vodi Italija.

LDU Sofija, 28. avgusta. Italijanski agenti zbirajo tukaj Albance ter bolgarske in turške častnike, ki so bili v vojski majorja Tajarja, ki se je bil proti grški vojski v Traciji. Ko je bil odpor zlomljen, se je njegova vojska umaknila v Bolgarijo. Sedaj jih italijanski agenti snubijo za Albanijo. Do sedaj je odpotovalo okoli 2000 teh ljudi na italijanski ladji v Italijo.

LDU Struga, 28. avgusta. Masa Albancev se zbira okoli Cuca.

BOJI V ALBANIJI.

LDU Belgrad, 28. avgusta. »Politika« javlja iz Skoplja: Na vsej meji proti Albaniji vlada po svoječasnih napadih na naših položajih pri Debrin in v Kastratih precejšen mir. Na nekaterih glavnih položajih je došlo do ostrejšega streljanja. Opazil se je prihod novih sovražnih sil in njihovo koncentriranje posebno proti našemu levemu krilu.

KONFERENCA BANKIRJEV.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Po iniciativi finančnega ministra in belgrajske borze se je sklicala konferenca vseh bankirjev in pridobitnih krogov. Ta konferenca je danes končala svoje seje. Na njih so razpravljali o korakih, ki so potrebni za zaščito naše valute. Konference so se udeležili razen bolgarskih bankirjev tudi bankirji iz Zagreba, Ljubljane in Novega Sada. Sprejete sklepe bodo predložili finančnemu ministrstvu, da jih izvede.

DAVČNI URADNIKI.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Podpisan je velik finančni ukaz, ki je bil izdelan v glavnem ravnateljstvu državnega računovodstva. Obsega nad 500 uradnikov, največ

Nastopilo pa je pri telovadbi: 1144 članov, 896 članic, 234 deškega naraščaja in 120 gojenk. Naraščaj je bil le ljubljanski.

Zunanja slika cele prireditve je bila brez vsake pestrosti. Tistih 150 narodnih noš, ki so jih spravili skupaj, ni mogla ustvariti niti od daleč podobne slikovitosti, kakršno smo uživali na orlovskem taboru. Kmetskega ljudstva na prireditvi ni bilo skoro nič. Rute kmetskih in delavskih žena in deklet so bile prav tako redke ko narodne noše. Pač pa je bilo tu veliko elegantnega sveta: iz Banata, Zagreba, Ljubljane. Obleke teh moških in ženskih udeležencev od drugod so bile zelo elegantne. Šaljivci so govorili: V Mariboru so se zbrali vsi ljubljanski, zagrebški in banatski verižniki, da povečajo slavnost.

Zastav Maribor ni imel nič več ko o priliki orlovskega tabora. Le zelenja je bilo več — kakor pravijo šaljivci — zato, ker so kostanji po zadnjem dežju nekoliko bolj zeleni ko so bili prej.

K telovadbi bi bilo še omeniti, da se je zavlekla do 9. ure zvečer, da so morali telovaditi že v mraku. Tudi pomanjkanje dobrega arangementa.

Iz navedenih števk je razvidno tudi, da slovenski Orel po številu že znatno nadkriljuje slovenskega Sokola, da mu je tudi tehnično že zdavnaj kos, kakor je dokazala telovadba 1. in 29. avgusta. Z mariborskim sokolskim zletom smo zato zadovoljni.

lo 7 oseb. Da so imeli socialisti proste roke, so bili preje zvalili orožnike proč, češ da se namerava napad na tamošnji ženski samostan. Redovnega duhovnika Angela Galassi so socialisti zasačili v zakristiji in ga pred očmi njegove matere ustrelili. Nekega delavca, ki ne pripada nobeni stranki in je hotel svojo ženo, ki je bila noseča, spremiti iz cerkve, so socialisti na barbarski način umorili. Na tak način se socialisti bore za svoja načela!

LDU Elbasan, 28. avgusta. Pred dvema dnevoma je bilo prepeljeno v Tirano orožje in municija, ki je došlo z ladjo iz Italije.

LDU Podgorica, 28. avgusta. V Kastratsko Virovo je prišla majhna italijanska ladja in izkrcala municijo.

LDU Bakar, 28. avgusta. Danes so na Reki z največjo hitrico natovorili z municijo parnik »Knina«, ki je odplul v Sv. Ivan Meduanski.

davčnih. S tem bodo davčni uradniki napredovali v novih plačah, ki so v začasnem proračunskem zakonu predvidene do 4000 dinarjev. Ko bo izvršeno razmeščenje finančnih uradnikov po tem ukazu, bo finančni minister izdal naredbo, da se bodo uradniki najenergičneje lotili posla pri vplačevanju davkov za prošlo in tekoče leto.

SANATORIJ ZA INVALIDE.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Ministrstvo za socialno politiko je začelo ustanavljati sanatorije za bolne invalide. Do sedaj sta bila ustanovljena dva sanatorija.

GRŠKO - BOLGARSKA MEJA.

LDU Belgrad, 28. avgusta. »Politika« javlja iz Soluna: Tu pričakujejo prihoda medzavezniške komisije za ureditev meje med Bolgarijo in Grčijo. Včeraj je komisija odšla iz Aten in bo po kratkem bivanju v Solunu takoj odšla na teren.

Širite „Večerni list“!

Velika zmaga koroških Slovencev.

Velikovec, 30. avgusta. Nemci so sklicali na nedeljo dne 29. avgusta prvi javni shod v pasu A. Hoteli so z njim prepričati ententno komisijo in celi svet, da je njihova zmaga sigurna. Za shod so izbrali najugodnejšo točko, trg Grebinj, nemčursko trdnjavo severovzhodno od Velikovca, blizu demarkacijske črte. Sam Steinacher, vodja nemške propagande, je prihitel iz Celovca na shod. Koroški Slovenci pa so se udeležili shoda v množicah, ki bi v slučaju volitve predsednika preglašovali Nemce in nemčurje in so s svojim sijajnim in discipliniranim nastopom prepričali nemško zborovanje. Od Nemcev napovedani shod se je razvil v veličastno manifestacijo slovenske misli na Koroškem. Tedaj so bili Nemci prisiljeni izjaviti, da si ne upajo zborovati. Angleški podpolkovnik, zastopnik entente, je nato pozval množice, da

naj se razidejo. Kljub veliki napetosti in burnem razpoloženju, je minulo vse brez pomembnejših incidentov. Discipliniranost in objektivnost jugoslovanskih orožnikov in vojaštva je naredila na zastopnika entente najboljši vtis in brez dvoma mnogo pripomogla do rešpektiranja jugosl. uprave. 29. avgusta je eden največjih dni v osvobodilni borbi koroških Slovencev. Veselje med koroškimi Slovenci je velikansko.

Velikovec, 30. avgusta. Na nemškem shodu v Grebinju je nekaj ljudi, ki so bili očitno iz Nemške Avstrije, razvilo malo frankfurcarico, ki je prepovedana, in začelo prepevati znano vsenemško himno: Die Wacht am Rhein. Slovenci so zastavo zaplenili, nemški zastavonoša jo je pri tem pošteno izkupil. Množica je hotela zastavo sežgati, zastopnik plebiscitne komisije jo je vzel in odnesel s seboj.

Politični harikiri.

Japonec si v obupu prereže trebuh, da se mu vsuje iz njega drobovje. Ta način samomora imenujejo harikiri. Ta predstava se nam vsiljuje, ko čitamo v zadnjem času »Narod«, ki sicer na noben način noče biti oficijelno strankarsko glasilo, ampak služi demokratski stranki kot svoboden vitez vseh vitezov. Tega viteza se je spričo bližajočih se volitev lotil politični delirij, v katerem je izvršil harikiri in pokazal svetu svoje gnilo drobovje... V sobotnem uvodniku navaja Narod izpoved nekega somišljenika SLS pred sodnijo, glasom katerega je ta stranka za republikansko državno obliko. Pri tem računa na to, da bo konstituenta, ko bo odločevala o državni obliki, vprašala za mnenje enostavne občine. In zato, da bo tedaj zmaga republikanska misel, hočejo »klerikalci« dobiti občine v svojo roko. To se jim bo pa posrečilo le potom ženske volilne pravice — kajti samo zabite, »pekla in hudiča boječe se ženske« se slede »klerikalcem«. In ti ljudje — zaključuje »Narod« svoj članek — imajo tako drzno čelo, da dajo ta protidinastični zakon — regentu v podpis! (Podčrtal »Narod«.) Taki ljudje sodijo v temnice (podčrtali mi!) ne pa na ministrske stolčke.

Za politično bistro naše ljudstvo in posebno za naše delavstvo ne bi bilo treba tem besedam dodajati najmanjše osvetljave; ono jih bo samo dobro razumelo in po vrednosti ocenilo. Samo na naslov naših nasprotnikov moramo reči, da se nam v svojem obupnem početju ne smilijo, ampak se nam gnusijo. O denuncianstvu in klicanju rablja in ječe nad političnega neprotnika ne izgublamo besed. O takem početju more biti med dostojnimi ljudmi sodba le ena. Le to bi vprašali »demokrate«, kako se strelja z demokratizmom absolutna prepoved svobodnega političnega prepričanja? Da more biti tudi iskren demokrat pod gotovimi pogoji, ki so v naši državi dejansko dani, za monarhijo in vladajočo dinastijo, brez vsega drugega priznavamo. Toda da bi bil kdo resničen demokrat, pa bi izključeval republikansko politično misel kot zločin, tega ne razumemo. Po vseh demokracijskih državah se smejo snovali republikanske stranke in širiti svoja načela in tudi v Jugoslaviji imamo tako stranko, ki se je rodila baš v okrilju »Demokratske zajednice«. Slovenski »demokrati« pa bi hoteli republikansko misel udušiti v ječah in na vislicah. Tako početje je za stranko, ki hoče biti demokracijska, npravn samoumor.

Vsega tega pa nismo zapisali v obrambo republikanski misli, ampak samo zato, da znova razkrinkamo naše liberalce in postavimo njihov »demokratizem« v pravo luč. Za nas, ki nas drugače slikajo »demokrati« kot najčrnejše reakcionarce, mora biti le laskavo, ako nas ti »naprednjaki« za izpremembo enkrat slikajo kot zaigrane republikance. Kolikor vemo, spada republikanska misel od nekdaj med najnaprednejše.

KARDINAL AMETTE UMRL.

LDU Pariz, 29. avgusta. (DunKU) Kardinal Amette je umrl.

Odkritje spominske plošče p. Stanislava Škrabca.

Dne 12. septembra 1920 se vrši v Hrvaci pri Ribnici slavnostno odkritje spominske plošče p. Stanislava Škrabca.

Slavnost se prične takoj po prihodu dopoldanskega vlaka. Hrvaca je oddaljena pet minut od Ribnice. Gostje se potem lahko odpeljejo z večernim vlakom nazaj. Pri slavnosti sodeluje godba. Natančnejši spored objavimo pravečasno.

Rojaki! Ta dan bo ribniška dolina slovesno počastila spomin svojega velikega moža-sorojaka. A ne samo ta, ampak vsa slovenska in jugoslovanska domovina naj se ob odkritju njegove spominske plošče na njegovi rojstni hiši spominja moža, ki je vse svoje moči, vse svoje življenje daroval svojemu lepemu materinemu jeziku, svoji domovini. Iskreno jo je ljubil, s svojimi bogatimi deli pa je tudi pomagal — tiho sicer — graditi lepo Jugoslavijo. Odbor.

BELGRAJSKA OBČINA.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Danes ob 16. je bila seja starega občinskega odbora radi dogovora o prevzemanju občinske uprave. Ta odbor bo opravljal posle v občinskem svetu tako dolgo, dokler državni svet ne odloči o pritožbi belgrajskega delavskega sveta radi suspenzacije komunistične uprave s strani ministrstva za notranje stvari. Bivša načelnika občine dr. Kosta Jovanović in Danilo Živaljević sta podala ostavko.

KURZ DINARJA.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Ker se je kurz tujega denarja na belgrajski borzi ponovno dvignil, je finančno ministrstvo odredilo nove državne kurze. Vsled tega se bo menjavalo pri državnih blagajnah 100 francoskih frankov za 150 dinarjev, belgijski franki istotako, 100 italijanskih lir za 105 dinarjev, 100 švicarskih frankov za 308 dinarjev in 100 češkoslovaških kron za 40 dinarjev.

STAVBNI MATERIJAL.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Zadnji čas se je vse stavbno gradivo v splošnem podražilo, kar je v vsej državi silno otežkočilo gradbo novih in popravilo starih in porušanih zgradb. Eden glavnih vzrokov te draginje je bil v tem, da so vse naše velike žage v Bosni in Hercegovini izvažale ogromne količine stavbnega materiala v prvi vrsti v Italijo, pa tudi v druge države. Da bi se zavarovala domača potreba stavbnega materiala, predvideva finančni zakon za 1920/21 pooblastilo za ministrstvo prehrane in obnove zemlje, da se mora za vsak izvoz stavbnega materiala plačati 10% carine in natura, to je s stavbnim materialom. Ves material, ki se bo na ta način dobil, se odstopi brezplačno ministrstvu za obnovo. Ko bo finančni zakon stopil v veljavo, bo ministrstvo za obnovo odredilo, da se bo ta naredba takoj začela izvajati. Ves material, ki se bo na ta način dobil, bo ministrstvo za obnovo odstopilo javnim institucijam in stavbnim organizacijam.

Politične novice.

+ **Nauk srbskih volitev.** »Nar. Politika« se v uvodniku peča z izidom volitev v Srbiji. Pravi, da je stalo srbsko ljudstvo ob volitvah pod vplivom enakih razmer kakor hrvatsko začasa občinskih volitev na Hrvatskem. Dosedanje srbske meščanske stranke so bile več ali manj liberalne, v ostalem pa niso imele jasno določenega programa. Zato so dajale značaj strankarstva le posamezne politične osebnosti, katerih ime je potezalo za seboj več ali manj pristavev. Politični boj se je vedno vrtil le okoli teh oseb in okoli politične oblasti in bil zato vedno skrajno ogoben in zvezan z vsestransko korupcijo. Umevno, da se je srbsko ljudstvo tega naveličalo in da je hotelo sedaj po svojem strašnem trpljenju v svetovni vojni končno videti kako izboljšanje svojega stanja. Od dosedanjih strank tega ni več upalo, zato se je oklenilo novih osrečevalcev, ki so se mu ponujali: komunistov. Motil pa bi se, kdor bi mislil, da srbski kmet in delavec ne pozna komunističnih ciljev ali pa da se z njimi strinja. Nikakor ne. Volila sta jih le v skrajnem nezadovoljstvu, ob pomanjkanju vsake druge socialne stranke. Prav tako je bilo Hrvatskem in v Slavoniji. Danes so pa tam najznačilnejši in najmočnejše komunistične postojanke — trdnjave krščanske ljudske stranke. A v Sloveniji, kjer ima krščanska ljudska misel že dolgo svojo izrazito močno organizacijo, pa komunistem sploh ne najde ugodnih tal. To je nauk za Srbijo: Tudi tam se mora izvršiti nova orientacija javnega življenja v pravcu večnih načel krščanstva in njihove primene v reševanju vseh novodobnih kulturnih, socialnih in političnih načel. Samo na ta način bo mogoče zmagoati nad korupcijo, ki jo je na vseh področjih zasejal režim liberalnih strank in negativno delo komunistov. Tu je naloga, ki čaka srbsko krščansko inteligenco.

+ **Ali bodo protestirali?** Liberalni listi se še neprestano trudijo, da izmijejo iz sokoškega prapora njegovo temeljno barvo: napredništvo v zmislu starega liberalizma. Saj vemo, da je to napredništvo preživelo in da je njegova kulturna in gospodarska misel tako nizkotna in odvrtna, da se je njeni lastni pristaši v javnosti sramujejo in jo pokrivajo s plašcem potvornega demokratizma. Ampak vseeno: Sokol je bil in je najljubši sin liberalizma in on svojih očetov dozdej še nikoli ni izdal; češki in jugoslovanski Sokol odkrito izpovedujeta napredništvo tudi za vso bodočnost. Ali bo ravno slovenski Sokol tako breznačajan, da bo zatajil svoje prepričanje? Pričakujemo, da pošlje Sokoli po dvoje mož v uredništvo »Naroda«, »Jugoslavije« in drugih liberalnih listov z odločno zahtevo, da mu storjeno krivico popravijo in vrnejo njegov dobri naprednjaški sloves. Brez vsake ironije: Sokol je to svoji časti dolžan.

+ **Prava politika.** Nemški listi se pečajo z nedavno izšlo knjigo E. C. Cortija: »Aleksander Battenberški in njegov boj s carjem in Bismarckom.« Tu so med drugim poročila J. M. pl. Radowitza tedanjemu dunajskemu poslaniku v Berlinu grofu Szekenyi-ju. Radowitz pravi na nekem mestu: »V tem je veličina kneza Bismarcka, da je od nekdaj razumel, da Nemčija nima večjega sovražnika od pangermanizma. Vedno si je z največjo vnemo prizadeval, da bi pangermanizem — bodisi doktrinarni in katedralni, bodisi dejanski in praktični zmage pijanih in s sabljami rožljajočih generalov — obdržal na uzdi. Povečanje Nemčije preko njenih sedanjih meja kakor tudi ponižanje in okrnjenje premagane in zato vedno na maščevanje mislečega nasprotnika smatra za največjo

nesrečo, ki je mogla zadeti Nemčijo. Trdno se zanaša na trajnost svojega dela, vendar če bi mu mogla katera stvar postati nevarna, bi to bila kričava pangermanska politika, ki hoče raztegniti državne meje do tje, »kamor sega nemški jezik«. Če bi bilo šlo po Bismarckovi volji, bi bili Franciji pustili ne samo Metz z Lotaringijo, marveč tudi Alzacijo. Toda tedaj se je moral po hudih bojih končno udati zahtevam generalov, a vedno je čutil, da je to najobčutnejša rana na njegovem delu.« Najnovejša zgodovina je dala Bismarcku povsem prav. Iz tega naj bi se učili Italijani!

+ **Ženska volilna pravica v Združenih državah.** Združene države so spričo dejstva, da se je dve tretjini zveznih držav izjavilo za žensko volilno pravico, izpremenile ustavo in uzakonile žensko volilno pravico. Zakon so že proglasili.

Dnevne novice.

SAMOSTOJNI LIBERALCI NA KOLENIH.

Včeraj se je v Mirni peči vršila orlovski prireditvi, ki se je udeležilo številno ljudstvo. Ko so zvečer Orli odhajali na vlak, so nahujskani »samostojneži« napadli Orle s kamenjem. Orli pa so naglo te samostojne divjake polovili ter jih peljali seboj na postajo, kjer so morali poklekniti in s povzdignjenimi rokami prositi Orle za odpustanje. To je med množico vzbudilo glasen smeh nad temi »samostojno« klečečimi liberalci.

Ta izvrstni recept se je sijajno obnesel. Drugič bodo dali mir.

— **Orlovska prireditvi na Viču** je včeraj uspela nad vse pričakovanje. Ves Vič in Rožna dolina — vse je bilo v zastavah. Dopoldanskega sprevoda se je poleg številnih Orlov, Orlic in naraščaja udeležilo nad 150 narodnih noš. (Tedaj več ko sokolske prireditve v Mariboru. Po sv. maši je bil blagoslov nove zastave, popolne pa javna telovadba. Vičanom častitamo na tej lepo uspehi prireditvi! Tudi pristašem nasprotnih organizacij moramo priznati, da je bilo njih obnašanje vseskozi korektno in lojalno! Da bi bilo povsod tako! Čast Vičanom!

— **Ponarejeni 80 kronski bankovci.** Kr. policijsko ravnanje v Ljubljani javlja: V naši državi so se pojavili ponarejeni 20 dinarski (80 kronski) bankovci. Značilni znaki falsifikatov so sledeči: 1. Splošna barva falsifikatov je bolj svila in njih temeljna barva »orange«, dočim je pravi bankovec v temeljni barvi »rosa«. 2. Slika orača z vprego ni tako izrazita, nego na originalu. Tudi je trojezični in trovrstni naps med obema dvajseticama na falsifikatu vse manj izrazit in napis ne pride tako do veljave kakor na originalu. 3. Na drugi strani je trikotni oblačni venec podan nekako v rujavu barvi (ziegelrot), dočim je na originalu karminasto rdeč. 4. Žitna snopa na obeh straneh sta, kar je na falsifikatu temeljna barva, bolj vodena in »orange« vse bolj izrazita in prihajata izdatno čistejša do veljave. Tako se očesu dozdevata na falsifikatu oba snopa nekako zelenkasta, dočim sta na originalu modre barve. 5. Na zadnji strani je na originalu označena številka »2« iz dveh skoraj paralelnih črt, ki sta zvezani v sredini številke s poševno črtico, dočim se na falsifikatu tamkaj paralelki križati. Isto velja tudi za črko »S« v besedi »Dinar S«. Na sploh pa je falsifikat izredno dobro izdelan in je opreznost tembolj priporočljiva.

— **Ukradel je 17 letni A. S.** svojemu bratu Ferdinandu v Brezju pri Čermošnjicah 400 dolarjev.

tako, da pribori res trajne uspehe. V srednjem veku pa pride k organizaciji roko-delcev in obrtnikov po cehih in bratovščinah. Francoski svobodomilec Auguste Comte, eden najslavnejših sociologov, pristo-dušno priznava, da je cerkev v srednjem veku zasnovala najuspešnejšo in najsijajnejšo dobro narodnega gospodarstva, najuspešnejšo, kar jih zgodovina sploh pozna! Splošnega blagostanja je bilo kar največ članov ljudstva deležnih. Takrat so dedne gradove spreminjali v samostane, vzgojevališča, bolnice. Prejšnji roparski grad je postal zatočišče sirot, ubožcev, bolnih in nesrečnih.

Adolf Menzel nas je celo na to opozoril, da to, kar mi dandanes šele zahtevamo, socialno zavarovanje in preskrba za starost in pravno varstvo delavcev, je po cerkvenem vplivu že obstajalo v 14. stoletju, posebno glede rudarjev. Celo osemurni delavnik za rudarje je bil že takrat vpeljan. Da celo sam Marx pravi, da se je začela delavska doba raztezati in daljšati šele v šestnajstem stoletju, ko so pod vplivom Lutra in humanizma začeli izrivati cerkev iz javnega življenja. Tudi isti Marks, oče socializma odkrito priznava, da je bilo za revno ljudstvo usodopolno, ko so v 16. stoletju po cerkveni zemlji začeli posegati svetne roke.

V dobi, ko se je začel industrijski ka-

Ljubljanske novice.

MAŠA-ZADUŠNICA ZA POK. IVANOM GOSTINČARJEM

bo jutri (v torek) zjutraj ob pol 7. uri v cerkvi sv. Petra. Člani in članice Jugosl. strokovne zveze se vabijo, da se je po možnosti številno udeležijo! — Načelstvo.

Ij Seja načelstva JSZ. Vsi člani načelstva Jugosl. strokovne zveze se opozarjajo, da bo jutri, v torek dne 31. avgusta, seja načelstva ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih na Starem trgu št. 2. Dnevni red izredno važen! Udeležite se gotovo točno ob 6. uri!

Ij Stanovalcu Kolizeja opozarjamo merodajno oblast kar najodločneje, da takoj ukrene absolutno zanesljive korake v pričo neovrgljivo preteče nevarnosti eksplodizije, ki grozi neprestano v pritičju imenovanega poslopja, kjer se na neverjetno lahkomišeln način kuhari špirit — torej delo, ki na noben način ne spada v hišo, kjer stanuje tako ogromno število ljudi. Gg. Alkošpicarji naj si preskrbe za svoj posel prostor kje na barju, ker nesreča se lahko pripeti vsak čas in bodo posledice nepojmljivo strašne. Zahtevamo torej, ker delavstvo ni odgovorno, da oblast tozadevno takoj ukrene v varnost življenj, ker vise ljudje radi par judovskih žepov vedno med življenjem in smrtjo, ne glede na smrad, ki ga morajo vdihavati, ter se izdelovalce tega nevarnega štrupa takoj iztrga. Ne pridite prepozno, ker izgovori ne bodo držali. Opozorjeni ste pravočasno. Besedo imajo tudi zavarovalnice vseh vrst.

Ij Avtomobilska nesreča na Gosposvetski cesti. Kmetica Helena Knifcler iz Medna je peljala sredi Gosposvetske ceste mlekarski voziček, za njo se je pa pripeljal avtomobil, katerega voznik je zatrobil in Knifclerjeva se je izognila mestu na levo na desno, nakar je avtomobil zapeljal v desni jarek ob cesti in si pokvaril desno sprednje kolo, toda zadel je tudi v voziček Knifclerjeve in ji ga je pokvaril.

Ij Preprečen vlom v dramsko gledališče. Ponoči na soboto so poskušali dozdej še neznan rokovanjači vlomiti v dramsko gledališče, toda zapazil jih je in pregal nočni čuvaj Fortuna, ki je dvakrat ustrelil s samokresom proti njim, na kar so zbežali in pustili tam repetirko M. 95 štev. 4691 A 9803 in dva naboja.

Ij Komarjevo nedeljo so ljubljanski lahkoživci pričeli v soboto najlahkomišljeneje slaviti. Policija je imela za to naporno noč. V hotelu Wilson se je napila iz Ljubljane izgnana Jožeta Pian. Ko so jo popoldne aretirali, je med potjo zmerjala stražnika; na policijsko jo izpustili, toda ob tričetrt na 2. uro zjutraj so jo zopet pripeljali na policijsko ravnanje, kjer je razsajala in razgrajala tako, da so jo šele trije stražniki ukrotili. Zaradi pijanosti bo Pianova sedela 14 dni, zaradi prepovedanega povratka se bo morala zagovarjati pred okrajnim sodnikom. — Ivan Blaž se je napil pri Sokliču in je zabavljal proti Jugoslaviji in zaničeval vojake, Blažu so na policijski prisodili 7 dni zapora. — Karel Götz je razgrajal na Marjiniem trgu; ker je bil pijan, je moral plačati 100 kron. — Šiškarja Franc Žerovnik in Franc Lorbek sta opolnoči razgrajala po Selenburgovi in po Prešernovi ulici; policija ju je aretirala; Žerovnik je še v zaporu 2. uri kričal, dokler ni zaspal. Sodba: Žerovnik 400 kron, Lorbek pa 100 kron globe.

Ij Vlom pri Rosnerju. V noči na Komarjevo nedeljo so zelo žejni ljudje vlomili pri Rosnerju in odnesli 40 steklenic konjaka.

Izpred porote.

V ZNAMENJU TATVINE.

Letošnje poletno zasedanje ljubljanske porote je pričelo zborovati v znamenju tatvine, danes bo sodila porota dva tatova. Manjši tat je Jože Habe, kočarjev sin iz Gradišča št. 59, Drugi, ki sedi danes pred ljubljansko poroto, je pa oženjeni livar gospod Filip Kirchbaumer, ki je bil rojen leta 1892 v Storah pri Celju, drugi je zloglasen tat.

JOŽE HABE PRED POROTO.

Posestniku Francetu Mescu v Zaplani je bilo ukradeno ponoči na 8. februarja par volov v vrednosti 24.800 K. Voli so bili odpeljani v zasedeno ozemlje. Storiči uspeha več časa po zasedenem ozemlju in je izvedel, da so bili ondi večkrat prekopani, izvedeti pa ni mogel, kje da se nahajajo. Ob času tatvine se je vračal iz zasedenega ozemlja neki Jože Pušnik, ki je izvedel in povedal, da so Mescova vola ukradli Jože Habe, Anton Pirnat in Franc Leskovec. Naši orožniki so nato aretirali Jožeta Habeta, Leskovca in Pirnata so pa aretirali italijanski karabinjerji in sta zaradi te tatvine zaprta v zaporih dočelnega sodišča v Trstu. Jože Habe je v preiskavi zanikal, da bi bil sam vola ukradel in je rekel, da sta vola ukradla Leskovec in Pirnat sama, češ da so jima orožniki odvzeli v Habetovi hiši tobak in da sta se hotela s tatvino volov obvarovati škoda. Priznal pa je Jože Habe, da sta mu povedala Leskovec in Pirnat še pred tatvino volov, da ju gresta ukrast in da jima je on že takrat obljubil pomagati vola gnati in spraviti čez demarkacijsko črto. Leskovec in Pirnat sta nato, kakor je trdil Jože Habe, odšla in sta ukradla Mescu vola on ju je pa šel nato čakati na dogovorjeno mesto blizu demarkacijske črte, od tam so potem vola skupno gnali naprej. Vol je nato Jože Habe prodal za 3550 lir in sta mu dala Leskovec in Pirnat od te vsote 875 lir. Obtožba pa dolži Jožeta Habeta, da se je tudi on tatvino udeležil kot neposredni storilec, ker Leskovec in Pirnat sta bila v Zaplani znana. Porotnemu sodnatu je predsedoval dvorni svetnik Reguly, votanta sta bila dvorni svetnik Andolšek in svetnik Einspieler, obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Modic, Jožeta Habeta je zagovarjal dr. Furlan.

OBČINSKE VOLITVE POVŠOD — LE V SLOVENIJI NE!

LDU Belgrad, 30. avgusta. Minister za notranje zadeve je odredil, da se v Bosni in Hercegovini čimprej izvrše formacije občin, da bi se v najkrajšem času moglo tamkaj odrediti volitve. Po volitvah v Bosni in Hercegovini bodo volitve v Vojvodini.

ZA PRESKRBO BEGUNCEV OD ALBANSKE MEJE.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Minister za prehrano je v sporazumu z ministrom za notranje stvari zahteval kredit 80.000 dinarjev za prehrano sirot in beguncev, ki so morali zapustiti svoje domove, da se rešijo pred arnavtsko invazijo.

SRBSKI MONOPOLNI ZAKON ZA CELO JUGOSLAVIJO.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Upravni odbor državnih monopolov je sklenil, da se monopolni zakon, ki je dosedaj veljal samo za Srbijo, razširi od sedaj na vse kraje Jugoslavije. Finančne delegacije, ki so do sedaj zbirale monopolne dohodke zunaj mej Srbije, se bodo zamenjale z delegacijami uprave državnih monopolov.

BOJI NA POLJSKEM.

LDU Varšava, 29. avgusta. (Brezicno.) — Frontno poročilo z dne 28. t. m. Vzdržljive fronte od Grajeva do Dobroke smo v stiku s sovražnikom. Severno od Belza luti boji s konjenico Budjenja. Od delki te konjenice so došli do Tysowic. V odseku Bobrka in Sirz so naši oddelki odbili večkratne sovražne napade in so na to prišli energično protiakcijo. Armada generala Pavlenka je prekorajčila Dnjester in prodira v severni smeri.

KOLERA NA KITAJSKEM.

LDU London, 29. avgusta. (Danku) »Times« poročajo iz Pekinga: Severno od Hunana se razširja kolera na ozemlje Čili. Bolezen razsaja zlasti v mnogih vaseh v bližini železnice Peking—Hankou. Vsa severna Kitajska je ogrožena po lakoti, ker je izostal pomladanski in poletni dež. Razen tega so mnogi kraji opustošeni po velikih množinah koblic.

Prekličem

da gosp. Alojzija Jančar ni kriva tatvine bratovskih knjig.

I. Šusteršič.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

LISTEK.

Kapitalizem in krščanstvo.

(Konec.)

Dočim dandanes človeka socializirajo le bolj na zunaj, ga Pavel in drugi označevalci socializirajo od znotraj, ga vzgajajo za krščansko ljubezen in pravico. Pod vplivom teh idej se n. pr. prefekt Hromacij v prvem letu vlade cesarja Hadriana da krstiti in na krstni dan podeli prostost 1400 sužnjem, njegov prijatelj pa odpusti 1200 sužnjem, toda ne tako kakor danes odslovi brezsrčen tovarnar nepotrebne delavce in jih vrže v brezposelnost, ampak tako, da jim da od svojega kolikor potrebuje, da morajo začeti pošteno življenje. Ko zmagoslavno prodira kršč. resnica, rimski kapitalizem trepeti. Kakor poročata Tertulijan in Salvijan, rimski mogotci kar besne in se organizirajo proti krščanskemu praznovanju, ki povzroča take socialne prevrate in ko vidijo, da ne zmorejo, drug za drugim izginjajo v bogokletnem sovraštvu.

Tako deluje cerkev polagoma, toda